

Protecció jurídica de les persones: cap a un nou paradigma

Legal protection of people: towards a new paradigm

Núria Pi i Méndez¹

Resum

La Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat suposa un canvi en el sistema de protecció legal d'aquestes persones que hem conegut fins avui. Caldrà suprimir els mecanismes de “substitució en la presa de decisions” actuals, a través de figures com la tutela o la curatela, i substituir-les per figures de “suport en la presa de decisions”. Caldrà dotar els professionals i la societat de recursos per poder donar una resposta adequada a totes aquelles persones que per motiu de la seva discapacitat tinguin necessitat d'aquest suport per exercir, en condicions d'igualtat amb els altres, la seva capacitat jurídica.

Paraules clau: Convenció, suport, drets, autonomia individual, capacitat jurídica, igualtat.

Abstract

The Convention on the Rights of People with Disabilities promotes a change in the legal protection system of these people. The mechanisms of ‘substitution in decision making’ through figures such as guardianship or conservatorship, must be replaced for new services of ‘support in decision making’. We will have to train professionals and social resources to provide an adequate response to all those people with disability who are in need of support to exercise their legal capacity on an equality basis.

Key words: Convention, support, rights, individual autonomy, legal capacity, equality.

Per citar l'article: PI i MÉNDEZ, Núria. Protecció jurídica de les persones cap a un nou paradigma. *Revista de Treball Social*. Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya, agost 2015, n. 205, pàgines 143-153. ISSN 0212-7210.

¹Treballadora social. Responsable de l'Àrea Jurídica de la Fundació Tutelar de les Comarques Gironines. nuriapi@fundaciotutelar.org

Introducció

La Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat, aprovada per l'Assemblea General de les Nacions Unides a Nova York el 13 de desembre de 2006 i ratificada íntegrament per Espanya el 27 de novembre de 2007, ens obre el camí cap a un nou paradigma pel que fa a la protecció de les persones adultes amb discapacitat en l'àmbit de la presa de decisions: de la "incapacitació i la tutela" com a forma de protecció al "suport per prendre decisions".

Ja en l'època romana es preveia com gestionar els assumptes de les persones que no podien adoptar decisions com la resta de ciutadans per causa de la seva discapacitat. El dret preclàssic s'origina amb la publicació de la Llei de les XII Taules, en la qual es regulaven les funcions tutelars d'aquelles persones que no podien gestionar els seus assumptes, concretament en les taules IV i V sobre dret de família i successions. La designació del tutor en un primer moment era obra de llei, després es va autoritzar al *Pater Familias*² que ho preveïes en el testament, i finalment es va reconèixer aquesta facultat al magistrat.

La base del dret romà s'ha mantingut vigent fins als nostres dies, fonamentada en la diferència entre:

- **Capacitat jurídica:** aptitud per ser titular de drets i obligacions; d'exercir els primers i contreure els segons de manera personal.

Aquesta capacitat s'obté en néixer i no es perd mai en vida.

És immutable, incondicional i universal.

- **Capacitat d'obrar:** possibilitat que tots els actes o accions amb conseqüències jurídiques tinguin els efectes previstos.

És variable (es pot graduar), és específica (és pròpia de cada persona en funció de les seves circumstàncies) i està condicionada (cal certa intel·ligència i maduresa per exercir-la).

El nostre ordenament jurídic, recollint i adaptant la tradició romana, com el de la resta del món occidental, també preveu aquesta protecció cap a les persones més vulnerables a partir de la incapacitació i la tutela.

La Constitució Espanyola de 1978, en l'article 9.2 diu que "correspon als poders públics promoure les condicions perquè la llibertat i la igualtat de les persones siguin reals i efectives, remoure els obstacles que impedeixin o dificultin la seva plenitud i facilitar la seva participació en la vida política, cultural i social". I en l'article 49 que "els poders públics realitzaran una política de previsió, tractament, rehabilitació i integració dels disminuïts físics, sensorials i psíquics, als quals prestaran l'atenció especialitzada que requereixin i els empararan especialment per al gaudiment dels drets que atorga la constitució a tots els ciutadans".

El Codi Civil comú, versió del 1889, art. 200, parlava de "locos o dementes", i fins i tot considerava que havien d'estar subjectes a tutela aquelles persones que estaven complint pena privativa de llibertat.

² Pare de família.

Legislació vigent

El Codi Civil comú estableix, en l'article 199, que “ningú pot ser declarat incapaç si no és per Sentència Judicial en virtut de les causes establertes a la llei”. Així mateix, l'article 200 diu que “són causes d'incapacitació les malalties o deficiències persistents de caràcter físic o psíquic que impedeixin a la persona governar-se per si mateixa”.

La Llei d'Enjudiciament Civil també estableix el marc legal del procediment en l'article 756 i següents.

A Catalunya ho fa en el Llibre Segon sobre la persona i família del Codi Civil de Catalunya, concretament en el Títol II, sobre Les Institucions de protecció de la persona.

Figures de protecció

Actualment les figures de protecció de les persones adultes, segons estableix el Codi Civil de Catalunya, són les següents:

- Capítol II: La Tutela (art. 222 i següents)
- Capítol III: La Curatela (art. 223 i següents)
- Capítol IV: El Defensor Judicial (art. 224 i següents)
- Capítol V: La Guarda de Fet (art. 225 i següents)
- Capítol VI: L'assistència (art. 226 i següents)
- Capítol VII: Protecció Patrimonial de la persona discapacitada o dependent (art. 227 i següents)

D'“incapacitació” a “modificació de la capacitat d'obrar”

Tots els professionals que treballen en l'àmbit social, ja sigui en serveis d'atenció primària o en serveis especialitzats, quan han detectat un cas en què consideren que

s'estan vulnerant els drets fonamentals d'una persona per raó de la seva discapacitat (entenent discapacitat en el sentit més ampli de la paraula) tenen present la possibilitat de promoure una “incapacitació” i que hi hagi algú que “tuteli” la persona en qüestió. El procediment a seguir, quan els familiars no ho han fet, ha estat comunicar-ho a Fiscalia amb la finalitat de prendre les mesures legals oportunes per protegir aquesta persona.

Iniciant aquest procediment s'ha buscat poder ajudar a tot aquest col·lectiu més vulnerable utilitzant les figures de protecció existents, de les quals les més utilitzades i conegudes pels professionals han estat tutela i curatela.

La diferència entre una figura i l'altra, a grans trets, és que la tutela representa, o sigui que “decideix” per la persona (llevat dels actes relatius a drets de la personalitat i els que pugui fer d'acord a la capacitat natural), mentre que en la curatela el curador no té la representació de la persona, sinó que es limita a complementar-ne la capacitat en allò que el jutge precisi en la sentència.

A primer cop d'ull ja es veu que una pot ser molt restrictiva (tutela) mentre que l'altra, si et cenyeixes al que preveu la llei (art. 223 i següents), pot fins i tot quedar massa curta en la capacitat de “protegir”.

La sentència ha de preveure les facultats que s'atorgaran al representant legal o al curador i delimitar-ne l'àmbit d'actuació. De fet, hauria de ser un “vestit a mida” per a la persona, ajustant-se al que realment necessita i no limitar-li la capacitat natural. Això no sempre és així i en molts casos es limiten a designar tutor o curador sense fer esment de les facultats.

Malgrat que clarament no es compleix encara amb la Convenció, d'un temps ençà s'ha buscat modular, en certa mesura, el llenguatge jurídic emprat en aquests procediments, i a Catalunya la darrera reforma del Codi Civil va preveure una nova figura de protecció gens restrictiva amb aquest col·lectiu, l'assistència, en la qual es reconeix la plena capacitat jurídica. També, amb la modificació del llibre segon del Codi Civil de Catalunya relatiu a la persona i a la família,³ s'ha substituït el mot *incapacitació* per "procediment de la capacitat d'obrar".

En què es diferencia aquesta figura de les ja existents?

- Primerament aquesta figura únicament la pot sol·licitar la persona afectada al jutge, per tant estem davant d'una acció totalment voluntària.

- S'adreça a totes aquelles persones, majors d'edat, que ho necessitin per tenir cura d'elles mateixes o dels seus béns, a causa de la disminució *no incapacitant* de les seves facultats físiques o psíquiques.

- El jutge ha de respectar la voluntat de la persona afectada sobre el nomenament de l'assistent.

- La resolució judicial determina l'àmbit del qual ha de tenir cura l'assistent (personal o patrimonial). En el cas de l'àmbit personal, n'ha de tenir cura però respectant la voluntat i preferències de la persona.

Igualment, la resolució ha de determinar per a la validesa de quins actes caldrà el consentiment de l'assistent, alhora que, si la persona ho demana, el jutge pot conferir funcions d'administració ordinària.

En qualsevol moment la persona pot demanar deixar sense efecte aquest càrrec.

La figura de l'assistent busca oferir suport, respectant els drets i la voluntat de totes aquelles persones que el necessiten, en algun (o tots) els àmbits de la seva vida.

De vegades amb la figura de l'assistent no s'aconsegueix l'objectiu perseguit.

Per què?

Quan un professional o un familiar es planteja iniciar un procediment de modificació de la capacitat d'obrar és perquè, amb anterioritat, hauria d'haver intentat moltes altres formes de donar-li suport, sense obtenir els resultats esperats, o preveient un empitjorament de la situació. En moltes ocasions aquest procediment és l'últim recurs per intentar millorar la seva situació, i en la immensa majoria de casos aquest procediment no és acceptat per la persona afectada.

Aquest fet ja ens deixa entreveure que ells mateixos no reconeixen necessitar ajuda i ni tant sols l'accepten. Així doncs, si ells no volen ajuda, encara menys aniran al jutjat a demanar-la. O si la demanen en un moment de molta necessitat (normalment apurats en l'àmbit econòmic), quan aquest moment passa deixen de veure la conveniència de disposar d'un assistent en la seva vida.

Cal que tots els professionals que d'alguna manera o una altra coneixen aquestes situacions, treballin amb la persona per fer que prengui consciència de la necessitat de tenir un suport i la facin participar de tot el pro-

³ Llei 25/2010, de 29 de juliol.

cediment. És aquí on emergeix el gran repte dels treballadors socials.

Nou paradigma: la Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat

Actualment ens trobem davant d'un trencament dels raonaments que s'empra ven fins ara en relació amb la protecció jurídica de les persones.

En data 13 de desembre de 2006, l'Assemblea General de les Nacions Unides aprova, a Nova York, el text sobre el Dret de les Persones amb Discapacitat.

Espanya signa la Convenció el 30 de març de 2007, i la ratifica íntegrament el 23 de novembre de 2007.⁴

Què implica aquest fet? Implica passar d'un model que pot ser excessivament "proteccionista" a un model de "suport" basat en l'autonomia i la lliure determinació.

Anàlisi de la Convenció

La **Convenció** defineix, a l'art. 1, el concepte de discapacitat, que inclou "totes aquelles persones que tinguin deficiències físiques, mentals, intel·lectuals o sensorials a llarg termini que, al interactuar amb diverses barreres, poden impedir la seva participació plena i efectiva en la societat, en igualtat de condicions que la resta".

A partir d'aquesta definició que fa recaure en l'entorn, i les seves mancances, les dificultats que pugui trobar la persona amb discapacitat per desenvolupar la seva vida, la Convenció genera obligacions dels

estats envers les persones amb discapacitat, tals com l'obligació d'abolir normes discriminatòries o lluitar contra els estereotips i prejudicis i eliminar barreres de tot tipus (salut, educació, treball, habitatge...). **En ratificar la Convenció, els estats s'obliguen a oferir suports per permetre la vida independent i autònoma, així com la plena realització de les persones.**

D'altra banda, a les persones amb discapacitat se'ls reconeix el dret a:

- La igualtat davant la llei i el suport per exercir la capacitat jurídica
- La igualtat de drets civils (ser propietaris, heretar béns, assumptes econòmics...)
- No ser privats dels seus béns de manera arbitrària
- La llibertat i seguretat de la persona, protegint-la contra l'explotació, la violència i l'abús
- Viure de manera independent i ser inclòs en la comunitat
- Llibertat d'expressió i d'opinió, així com accés a la informació
- Respectar la privacitat, així com la llar i la família
- La igualtat d'oportunitats a nivell educatiu
- Gaudir del nivell més alt possible de salut sense discriminació

En aquest esquema de reconeixement de la màxima autonomia i el dret a rebre suports per materialitzar-la, una de les peces clau és la que incideix directament en la protecció jurídica de les persones

⁴BOE de 21 d'abril de 2008.

amb discapacitat, a partir del text de l'article 12: **Igual reconeixement com a persona davant la Llei.**⁵

La redacció d'aquest article, durant les negociacions prèvies a l'aprovació de la Convenció, ja va generar grans controvèrsies en els estats membres. Tant és així que alguns d'aquests estats no l'apliquen perquè han presentat reserves en la signatura, com per exemple:

1. Canadà entén que l'art. 12 permet suport i modalitats de substitució en les decisions en circumstàncies apropiades i d'acord amb la llei. Es reserven el dret a continuar en ús de mesures de substitució.
2. Mèxic considera que en cas de conflicte entre l'art. 12 o la legislació nacional, aplicarà la disposició que "ofereixi major protecció legal".
3. Noruega també entén que la Convenció permet la retirada de la capacitat legal o suport en l'exercici de la capacitat jurídica, i/o tutela obli-

gatoria, en el cas que aquestes mesures siguin necessàries, com darrer recurs i amb subjecció a salvaguardes.

4. Polònia entén que l'art. 12 permet aplicar la inhabilitació, en els casos i en la forma establerta en la legislació interna, com a mesura indicada en l'art. 12-4, quan una persona que pateix malaltia mental, discapacitat mental o altre mena de trastorn mental és incapaç de controlar la seva conducta.

Podem afirmar que les mesures en relació a la capacitat jurídica han estat el punt més controvertit en les negociacions prèvies a la Convenció, potser per això encara ara cap estat compleix amb les previsions de l'art. 12.

Aquestes temences dels estats que no varen ratificar la Convenció, per por a que una interpretació estricta de l'article 12 no permetés adoptar mesures de substitució a la presa de decisions en aquells casos en

⁵ Art. 12. Igual reconeixement com persona davant la Llei: 1. Els estats parts reafirmen que les persones amb discapacitat tenen dret a tot arreu al reconeixement de la seva personalitat jurídica

2. Els estats parts reconeixen que les persones amb discapacitat tenen capacitat jurídica en igualtat de condicions amb les demés en tots els aspectes de la vida.

3. Els estats parts adoptaran les mesures pertinents per proporcionar accés a les persones amb discapacitat al suport que puguin necessitar en l'exercici de la seva capacitat jurídica.

4. Els estats parts asseguraran que en totes les mesures relatives a l'exercici de la capacitat jurídica es proporcionin salvaguardes adequades i efectives per impedir els abusos de conformitat amb el dret internacional en matèria de drets humans. Aquestes salvaguardes asseguraran que les mesures relatives a l'exercici de la capacitat jurídica respecten els drets, la voluntat i les preferències de la persona, que no hi hagi conflicte d'interessos ni influència indeguda, que siguin proporcionals i adaptades a les circumstàncies de la persona, que s'apliquin en el termini més curt possible i que estiguin subjectes a exàmens periòdics per part d'una autoritat o un òrgan judicial competent, independent i imparcial. Les salvaguardes seran proporcionals al grau en que aquestes mesures afectin als drets i interessos de les persones.

5. Sens perjudici del que es disposa en aquest article, els estats part han de prendre totes les mesures que siguin pertinents i efectives per garantir el dret de les persones amb discapacitat, en igualtat de condicions amb les altres, a ser propietàries i heretar béns, controlar els seus propis assumptes econòmics i tenir accés en igualtat de condicions a préstecs bancaris, hipoteques i altres modalitats de crèdit financer, i vetllaran perquè les persones amb discapacitat no siguin privades dels seus béns de manera arbitrària.

què les autoritats judicials ho creguin necessari, s'han vist confirmades amb la interpretació que n'ha fet la mateixa ONU, a través del Comitè de Drets de les Persones amb Discapacitat (organisme creat per la mateixa Convenció per assegurar que els estats la segueixen).

Aquest organisme ha dit, en el seu Comentari General núm. 1 (aprovat en sessió d'11 d'abril de 2014):

- Hi ha un malentès generalitzat en els estats part sobre l'abast de les obligacions de l'art. 12 de la Convenció. *No s'ha entès que implica passar del paradigma de les decisions substitutives a un altre que es basa en el suport per adoptar-les.*
- Els règims basats en la substitució de la presa de decisions tipus tutela, curatela o lleis de salut mental que permeten tractaments forçosos han de ser abolides.
- L'art. 12 no permet negar la capacitat jurídica, sinó que exigeix que es proporcioni suport per al seu exercici.
- El suport que es proporcioni ha de respectar els drets, la voluntat i les preferències de les persones, mai ha de consistir a decidir per elles.
- El tipus i la intensitat del suport variarà en funció de la situació de la persona, però sempre, fins i tot en situació de crisi, caldrà respectar l'autonomia individual i la capacitat d'adoptar decisions.
- Obligació d'oferir salvaguardes, que tindran com a objectiu principal el respecte dels drets, la voluntat i les

preferències de la persona, així com la protecció dels abusos.

Aplicació de la Convenció a l'Estat espanyol

Com ja s'ha dit anteriorment, Espanya ha ratificat íntegrament la Convenció, i per això està obligada a adequar els principis de la Convenció a l'ordenament jurídic actual. El mateix Parlament espanyol, per Llei,⁶ fa uns manaments al Govern perquè promogui la legislació necessària per adaptar el Codi Civil i la Legislació processal a la Convenció, per donar compliment a l'art. 12 de la Convenció. Això encara no s'ha fet.

Mentrestant la jurisprudència ha anat assumint els principis i l'esperit de la Convenció i de l'art. 12, però mantenint la possibilitat d'"incapacitar". Una sentència del 2009 del Tribunal Suprem⁷ va marcar criteris interpretatius, i a patir d'aquesta se n'han anat donant d'altres, en totes les escales judicials, que progressivament van assumint una prevalença de la voluntat i les preferències de la persona a protegir, i flexibilitzant i adequant a aquesta voluntat les figures de protecció.

Avui podem afirmar que hi ha una gran incertesa en la interpretació de les normes que afecten tutela i curatela, quan els criteris del tutor o curador no estan alineats amb la voluntat i preferències de la persona amb discapacitat. Una sentència recent de l'Audiència Provincial de Barcelona⁸ és un exemple de la prevalença de la voluntat de la persona i reflecteix els canvis que

⁶ Llei 1/2009, de 25 de març, i 26/2011, d'1 d'agost.

⁷ Sentència T. S. de 29 d'abril de 2009. Ponent Sra. Encarnación Roca.

⁸ 5 de novembre de 2014.

la Convenció i el Comentari general núm. 1 estan començant a comportar. En aquest cas el jutge de primera instància va considerar que una persona que pateix alcoholisme crònic, síndrome de Wernique, atrofia cerebral i deteriorament cognitiu lleu té certa autonomia, però que necessita auxili per realitzar activitats concretes, i per tant estima la demanda incapacitant parcialment i queda sotmesa a l'administració i representació patrimonial, així com també a les decisions sobre la seva salut, per part d'un tutor que assumirà funcions tutelars únicament respecte a la supervisió d'aquests aspectes. Nomena tutora una Fundació.

El demandat presenta recurs d'apel·lació i sol·licita, en tot cas, que se li assigni un assistent per a les decisions relatives a la salut i gestions administratives o burocràtiques davant de qualsevol entitat pública o privada. Si no es considera oportú, demana una curatela.

L'Audiència, en els fonaments de dret, considera que una declaració d'incapacitat total es considera una mesura molt severa i que s'ha de reservar per a circumstàncies excepcionals. Fa esment de l'assumpte d'Ininovich contra Croàcia vist en el Tribunal Europeu de Drets Humans.⁹

La sentència assigna un règim de curatela, afirmant que “el curador haurà de respectar la presa de decisions encara que puguin afectar el seu benestar moral i material, fins hi tot higièniques, sempre que no posin en perill altres drets o valors”. Així mateix, “el demandat podrà comparèixer en judici, sens perjudici de les facultats dels jutges de l'art. 9 de la LEC”

i “el curador representarà el discapacitat davant les administracions sanitàries i socials per buscar els recursos adequats per al seu benestar”.

Conseqüències pràctiques de l'art.12

És evident que la Convenció, en general, ha de suposar un salt endavant en la millora de les condicions de vida de les persones amb discapacitat i en el gaudiment dels drets humans, que no s'han respectat prou fins ara. També podem afirmar que el desenvolupament de sistemes de suport suficients, a l'abast de les persones en el moment adequat, amb intensitats adequades a les circumstàncies concretes de les persones amb discapacitat, en un entorn social favorable, pot limitar molt la necessitat de plantejar-se mecanismes com els que fins ara hem conegut al voltant de la incapacitació i la tutela. Però també ens sembla molt evident que la societat actual no ofereix aquests suports, i que en canvi genera moltes situacions de risc per a les persones vulnerables a causa de qualsevol mena de discapacitat psicosocial. Sovint, també, el risc el genera la mateixa manca de consciència de la discapacitat, o la impulsivitat i facilitat per ser manipulats. En aquests casos està demostrat que hi ha limitacions a la capacitat de decisió que han estat, i segueixen essent, útils per conservar o assolir la dignitat de la persona. Són moltes les persones que, passat un temps, reconeixen i agraeixen que en algun moment se'ls hagi dit que alguna voluntat seva NO podia ser... Renunciar a aquesta eina sembla molt agosarat. La societat actual, al meu enten-

⁹ STEDH de 18/09/2014 i de 17/07/2008.

dre, no està preparada per aquest canvi que es preveu en matèria de protecció. Calen més recursos socials i sanitaris per donar resposta a les necessitats d'aquest col·lectiu, i serà imprescindible dotar els professionals de base de les eines necessàries.

Per una banda, es valora positivament aquest reconeixement dels drets de les persones amb discapacitat, perquè el sistema actual ha donat peu a abusos i restriccions injustificables en la presa de decisions d'aquestes persones.

Però també hi ha la por que aquestes persones a les quals, de vegades, se'ls han restringit tots els drets, ara se'ls doni tanta llibertat que se situïn a l'extrem de l'abandonament, perquè la llibertat inclogui el dret a rebutjar l'ajuda o fins i tot el tractament mèdic que es consideri adequat per establir la malaltia psiquiàtrica que puguin patir. O també, per què no dir-ho, perquè massa sovint la llibertat els porta a confiar en persones que acaben abusant i espoliant la persona amb discapacitat.

Moltes de les entitats tutelars que desenvolupem la nostra tasca en bé de les persones que necessiten protecció, considerem que el sistema actual, sobretot a partir de la introducció de criteris professionals en el sistema de protecció, no ha funcionat tan malament com per haver-lo de canviar completament.

Les lleis existents ja et permeten, si en fas una interpretació correcta, elaborar sentències ajustades a les capacitats de les persones. El problema és que això no s'ha utilitzat prou. Potser caldria dotar l'àmbit jurídic de més jutjats especialitzats en aquesta matèria, per tal d'elaborar sentèn-

cies més acords amb les necessitats de les persones, o fins i tot revisar, més sovint, aquestes sentències per saber si s'adeqüen a les necessitats del moment de la persona o cal ajustar-les més.

Les mesures de suport poden ser molt útils en casos concrets, però en d'altres no seran una eina eficaç, perquè la voluntat de la persona pot ser clarament perjudicial pels seus interessos, i no podrem fer res per impedir-ho si no comptem amb el seu consentiment.

A partir d'ara caldrà una major implicació dels treballadors socials, independentment de l'àmbit en el qual treballin (serveis d'atenció primària, sanitària, especialitzats...). Caldrà una mirada enrere per trobar els orígens de la nostra professió, i basant-nos en dos dels mètodes clàssics del treball social, el de "cas individual" –la metodologia del qual era definida per Mary Richmond com "el conjunt de mètodes que desenvolupen la personalitat, reajustant conscient i individualment a l'home en el seu medi"¹⁰, i el de treball social de grup –el qual és definit per G. Konopka l'any 1963 com "un mètode de treball social que ajuda els individus a millorar el seu funcionament social, a través d'experiències constructives de grup, i a enfrontar-se amb els seus problemes personals, de grup o de la comunitat d'una manera més efectiva"–. Hem de ser capaços de sensibilitzar i mostrar els nous models de protecció cap a les persones amb discapacitat. Caldrà generar vincles amb aquestes persones i les seves famílies per poder assessorar-les adequadament. Hem de ser aquest nexa d'unió entre les diver-

¹⁰ Mary Richmond. *What is Social Case Work*, Nova York: Russell Sage Foundation, 1922.

ses parts involucrades, perquè la meua experiència en aquest àmbit m'ha ensenyat, al llarg d'aquests anys, que també és important comptar amb el suport d'altres agents implicats indirectament, com poden ser: entitats bancàries, comerços... Si volem defensar els drets de les persones amb discapacitat ho hem de fer des de tots els estatuts de la societat, impulsant iniciatives que defensin tant la protecció de les persones amb discapacitat com els seus drets fonamentals.

En aquells casos en els quals es planteja buscar una persona o entitat que el representi i, conseqüentment, que decideixi per ell, caldrà treballar a fons amb la persona utilitzant les eines pròpies del Treball social per poder objectivar la seva voluntat. Així mateix, també s'haurà de

buscar la manera de poder protegir a aquest col·lectiu a nivell econòmic, patrimonial, físic... perquè tots sabem que des de temps remots, i encara actualment, son persones vulnerables amb un alt risc de ser agredits (ja sigui físicament o psicològicament) alguna vegada al llarg de la seva vida.

En conclusió, i com a professional d'una entitat tutelar, considero que els professionals que treballem en aquest àmbit ens ve una època en la qual caldrà reinventar la nostra tasca professional i adequar-la als canvis legislatius que s'aproximen. Però aquests canvis no ens han de crear angoixa, ja que tenim una visió privilegiada de la situació que ens envolta i comptem amb una basta experiència en el món de la protecció de les persones amb discapacitat.

Bibliografia

- ANDER-EGG, E. *Historia del Trabajo Social*. Buenos Aires: Lumen Argentina, 1994. ISBN 978-9507243929.
- RICHMOND, M. *What is Social Case Work*. Nova York: Russell Sage Foundation, 1922.
- KONOPKA, G. *Trabajo social de grupo*. Madrid: Euramérica, 1968. ISBN 978-8424001582.

Legislació

- BLASCO GASCÓ, F. DE P. i MORERA VILLAR, B. *Código Civil. 18a edició*. València. ISBN 978-8490861837.
- SOLÉ RESINA, J. *Codi Civil de Catalunya i Lleis Complementàries. 7a edició*. València. ISBN 978-8490861578
- MONTERO AROCA, J. i CALDERÓN CUADRADO, M^a PÍA. *Llei d'Enjudiciament Civil*. València, 2010. ISBN 978-8490865149
- NACIONS UNIDES. *Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat*. Nova York, 2006. Disponible a: <http://www.un.org/esa/socdev/enable/documents/tccconvs.pdf>
- QUISBERT, E. *Las XII Tablas, 450 A.C.* Disponible a: <http://ermoquisbert.tripod.com/dr/12t/>

Llibres i articles de revista

- INFORME MUNDIAL SOBRE EL DERECHO A DECIDIR. *Independiente pero no solo*. Inclusió internacional. 2014. Disponible a: <http://inclusion-international.org/wp-content/uploads/2014/07/INDEPENDIENTE-PERO-NO-SOLO-web.pdf>